

วัฒนธรรม ตาม หลัก ไทยอารยธรรมใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปช่วยพัฒนา
ดินแดน

ในที่สุดแห่งคำปราศรัยนี้ ข้าพเจ้าขออัญเชิญคุณพระไตร
สรณาคม และมรดกพระอริยสงฆ์ที่สถิตที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ให้
ประเทศไทยที่รักของเราผ่านพ้นอันตรายพิบัติ เป็นอารยชาติอัน
วัฒนาถาวรอยู่ในพินภูมิภาคนั้น และขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งมวล จง
ประสพแต่ความสุขสวัสดิ์ ไร้โรคภัยไข้เจ็บและอุบัติเหตุร้าย ถึง
พร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจอันยิ่งด้วยอิทธิพล สัมบูรณ์แผ่ผล
ตลอดไปทุกทีพาราตริกาต

- สวัสดิ์ -

รายงานการสร้างอนุสาวรีย์ "ประชาธิปไตย"

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๔๗๓ พรรษา ปรวัต
ยุบขันธมัย จันทรคตินิยม นาคสัมพัคตส์ร เศษฐมาต กางบักษ์ จตุร
ถิติถึ สุริยคติกาต มิถุนายนมาต จตุรวัดติมสุรทิน จันทรวาร โดย
กาลปริเนท

มีคหเป็นอุตมมงคลกาลแห่งงานฉลองวันชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๓
ด้วยความสมัครไมตรีและความปรึคาปราโมทย์เป็นเอกฉันท์ประชา
ชาติไทยทั่วทุกส่วนแห่งราชอาณาจักรกำลังชุมนุมรฤกษ์แห่งพิธีเปิด

อนุเสาวรีย์ “ ประชาธิปไตย ” ซึ่งรัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการ
จัดสร้างขึ้นที่ตรงนี้ เพื่อเป็นถาวรนิมิตร์แห่งการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย

ในนามของกรรมการสร้างอนุเสาวรีย์ “ ประชาธิปไตย ” กระผม
ขอประทานเด่นขอรายงานการสร้างพร้อมด้วยประวัติที่มาของอนุ-
เสาวรีย์ แก่ พณฯ นายพลตรี หาดวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
ผู้เป็นประธานในการประกอบพิธีเปิดตั้งต่อไปนี้

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า การที่คณะราษฎรได้ขอรับพระราช
ทานรัฐธรรมนุญ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น หา
ได้กระทำไปด้วยความมุ่งร้ายหมายขวัญท่านผู้ใดหรือด้วยความเห็น
แก่ตนของบุคคลใดในขณะนั้นไม่ แต่ด้วยความจงรักภักดีต่อประเทศ
ชาติอย่างแรงกล้าได้กระทำไปเพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดย
มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติตามรัฐธรรมนุญ และ
โดยคดีกลางอำนาจอธิปไตยให้เป็นของปวงชนเพื่อมีส่วนมีเสียงใน
การจรรโลงประเทศ ทั้งนี้เพื่อจะได้ระดมกำลังช่วยกันแก้ความ
เดือดร้อนโทรมของประเทศ อันไม่มีทางเยียวยาประการใดในสมัยนั้น
ให้พินาศหายกลายเป็นดีไป และในเวลาเดียวกันก็เปิดวิถีทางบูรณะ
ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปให้ทันเทียมอารยประเทศ ด้วย
การประดิษฐ์หลัก ๖ ประการไว้เป็นแนวนโยบายดำเนินการของ

รัฐบาล - ซึ่งกล่าวโดยสังเขปก็ได้แก่หลักเอกราช หลักความสงบ
ภายใน หลักสิทธิเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักเศรษฐกิจ และ
หลักการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงการปกครองซึ่งเป็นผลสำเร็จลงด้วยดีนั้น ก็
ได้อาศัยที่ได้รับความสนับสนุนและความร่วมมือร่วมใจจากประชา
ชาติไทยในส่วนรวม ประหนึ่งว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็น
การกระทำของคนทั้งชาติ หรือเป็นการกระทำที่ชอบด้วยมติมหาชน
ทั้งชาติก็ว่าได้ โดยเหตุดังนี้ในกาลสมัยต่อมา เมื่อมีผู้พยายามทำ
ลายล้างระบอบการปกครองนี้ พันธมิตรชาติจึงได้ถูกขั้วร่วมมือ
กับรัฐบาลช่วยกันปราบปรามจนสงบราบคาบ ทุกคราวที่ได้มีเหตุ
การณ์ที่จตุรคติคมชอบเช่นนี้เกิดขึ้น ทำให้จิตใจของประชาชาติ
ส่วนรวมยึดเหนี่ยวแน่นแฟ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในอันที่จะ
พิทักษ์และเทอดทูนรัฐธรรมนูญให้คงสถิตเป็นหลักชัยในการปกครอง
ของประเทศชาติโดยจิร สฐิตกาล

อนึ่ง ด้วยความร่วมมือแรงร่วมมือเป็นอันดีของประชาชนทั่วหน้า
ในระบอบรัฐธรรมนูญ รัฐบาลพร้อมด้วยข้าราชการและประชา
ชาติไทยทั้งปวงได้บูรณะประเทศชาติชั่วในเวลาอันน้อยมี ให้เจริญ
ก้าวหน้าไปโดยรวดเร็วรอบด้านเป็นประวัติการณ์

โดยเหตุที่การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ ได้ยังผลยิ่งด้วยความ
วิวัฒนาการแก่ประเทศชาติตั้งได้ก้าวหน้าแล้ว จึงในงานฉลองวันชาติ
และธงชาติสัญญาใน พุทธศักราช ๒๔๗๒ พณฯ นายกรัฐมนตรี ใน
นามรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประกาศขี้อ้างอิงความคิดจากอนุสรณ์
อนุสรณ์ว่า " ประชาธิปไตย " ฉะนั้นหน้ามหาสันนิบาต ซึ่งชุมนุม
กันอยู่อย่างคับคั่งในบริเวณที่ตรงนี้

ต่อแต่นั้นมา การสร้างอนุสรณ์ประชาธิปไตยก็ได้เริ่มลง
มือในเดือนกรกฎาคมศกเดียวกัน การก่อสร้างแล้วเสร็จ ณ วันที่
๒๒ เดือนนี้ เวลา ๒๔ นาฬิกา สิ้นค่าใช้จ่ายในการสร้างประมาณ
๒๕๐,๐๐๐ บาท

อันว่าอนุสรณ์ประชาธิปไตยที่ระลึกไม่ว่า ณ ที่แห่งใด จักมีคุณค่าทาง
จิตต์ใจให้ยิ่งยืนนานได้ ก็ต่อเมื่อศุภนิมิตรอันก่อให้เกิดความหมาย
แห่งอนุสรณ์นั้น ๆ ได้มีปรากฏ โดยถนัดชัดแจ้ง จะมีศุภนิมิตร
อะไรเล่าที่ใช้แสดงเป็นความหมายของอนุสรณ์ประชาธิปไตยได้
ดียิ่งไปกว่าศุภนิมิตรอันเกี่ยวกับวันเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่ง
เป็นวันที่ให้กำเนิดแก่วันชาติ เป็นวันที่ฟื้นฟูและสถาปนาชีวิตจิตต์ใจ
ใหม่ในการสร้างชาติ ศุภนิมิตรเช่นว่านี้มีแสดงเป็นสำคัญอยู่แล้วใน
ส่วนประกอบของอนุสรณ์ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้ คือ

๑. บั๊กทัง ๔ ด้านของอนุสาวรีย์วัดสูงจากแท่นพื้น ๒๕ เมตร มีรัศมียาว ๒๕ เมตร วัดจากจุดศูนย์กลางของบ่อที่ตั้งพานรัฐธรรมนูญ ไปถึงขอบสุดของแท่นพื้น ส่วนสูงและยาวของส่วนประกอบตั้งกล่าวนี้ หมายถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ซึ่งเป็นวันทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

๒. บันใหญ่ที่ฝังรอบอนุสาวรีย์มี ๗๕ กระบอก หมายถึง พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นปีที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

๓. ภาพคนซึ่งคิดตั้งแสดงประกอบบริเวณโดยรอบของส่วนต่างบั๊กทัง ๔ หมายถึงประวัติการของคณะราษฎร คลมที่ดำเนินการนัดหมายและแยกย้ายทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕

๔. พานรัฐธรรมนูญ ซึ่งตั้งอยู่บนบ่อกลางของอนุสาวรีย์ มีส่วนสูง ๓ เมตร หมายถึงเดือนที่ ๓ คือ เดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นเดือนเปลี่ยนแปลงการปกครอง

๕. รูปพระขรรค์ทัง ๖ ซึ่งตั้งประดับโดยรอบบ่อกลางที่ตั้งพานรัฐธรรมนูญ หมายถึงหลัก ๖ ประการ อันเป็นนโยบายของคณะราษฎรในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

อนุสสาวรีย์ประชาธิปไตย นอกจากจะเป็นที่ระลึกอันมีค่ากับความ
ความวิวัฒนาการแห่งการปกครองระบอบใหม่แล้ว ยังเป็นสิ่งปลูก
สำคัญชิ้นหนึ่งของไทยที่เพิ่มความสง่างามให้แก่กรุงเทพมหานครและ
แก่นนคราชาธานี ซึ่งเวลานี้ทางการกำลังบูรณะให้มีสภาพงดงาม
ขึ้นด้วยการปลูกสร้างอาคารตามโครงการแรกเริ่มที่ได้คิดกันด้วย

อนึ่ง ถนนประชาธิปไตยที่ตัดมาบรรจบกับอนุสสาวรีย์ประชาธิปไตย
และสะพานเฉลิมวันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๓ ที่ข้ามคลองบางลำภู
อันเป็นสองหนึ่งของถนนสายนี้ ได้เปิดใช้การเป็นสาธารณประโยชน์
ตั้งแต่วันแล้ว โดยท่านนายกเทศมนตรีนครกรุงเทพเป็นผู้กระทำ
พิธีเปิด ถนนประชาธิปไตยและสะพานเฉลิมวันชาติ ก็เป็นสาธารณ
ูปโภคที่ได้สร้างขึ้นใหม่อันจะเป็นอนุสรณ์ส่วนหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวเนื่อง
กับการเปิดอนุสสาวรีย์ประชาธิปไตยในวันนี้ ฉะนั้นจึงขอประทาน
เสนอรายงานการสร้างโดยสังเขป เป็นประวัติรับเนื่องในชุดมมงคล
กาลนี้ด้วย

การสร้างถนนประชาธิปไตย เป็นการดำเนินนโยบายส่วนท้องถิ่น
ที่สอดคล้องต้องกับนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะส่งเสริมการ
จราจร และปรับปรุงเขตศัพระนครส่วนนี้ให้กลับสดชื่นยิ่งขึ้น
ทั้งเป็นการสอดคล้องต้องกันกับโครงการผังเมืองโดยทั่วไปของ
กรุงเทพมหานครอีกด้วย เทศบาลนครกรุงเทพได้ตั้งคณะกรรมการ

วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ หน้า ๙๗๖

เป็นผู้ดำเนินการสร้างถนนสายนี้ นับตั้งแต่เริ่มสำรวจแนวทางเป็นต้นมา จนการสร้างและการขุดเสกไฟฟ้าแต่เดิมา รวมเป็นเวลา ๖๕ วัน ค่าใช้จ่ายในการสร้างถนนประชาธิปไตย และสะพานเฉลิมวันชาติ พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๖๓,๖๕๔.๓๒ บาท

บัดนี้ ได้อุดมฤกษ์มหามงคลกาล คณะกรรมการสร้างอนุสาวรีย์ ขอประทานอภัยเชิญ พล.ฯ นายกรัฐมนตรี กระทำพิธีเปิดอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อให้สถิตสถาพรเป็นหัตถ์ชัยของประเทศไทย ชั่วกาลนาน เทอญ

คำกล่าวตอบของ พล.ฯ นายกรัฐมนตรี
ในการเปิดอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
ณ วันชาติ ๒๔๙๓

ท่านกรรมการและท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มาประกอบพิธีเปิดอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยในหัตถ์ชัยอันมีแสง เกลืองวันชาตินี้ ณ ท่ามกลางมหานครนี้บาดอาณาประชาราษฎร์และชาวต่างประเทศที่มอ

เมื่อได้ฟังรายงานการสร้างอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยและสิ่งก่อสร้างในรั้วบริเวณนี้ คือ ถนนประชาธิปไตย และสะพานเฉลิมวันชาติ